

Sygn. akt V KK 168/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 sierpnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka (przewodniczący)

SSN Andrzej Ryński (sprawozdawca)

SSN Roman Sądziej

Protokolant Anna Kowal

w sprawie **A. B.**

skazanego na podstawie art. 65 § 2 i art. 92 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 sierpnia 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich

od wyroku Sądu Okręgowego w W.

z dnia 10 lipca 2012 r., sygn. akt IV Ka [...]

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 31 stycznia 2012 r., sygn. akt VI W [...],

**uchyla zaskarżony wyrok oraz utrzymany nim w mocy wyrok
zaoczny Sądu Rejonowego w W. i na podstawie art. 5 § 1
pkt. 4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. umarza postępowanie
w sprawie, a kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w W. wyrokiem zaocznym z dnia 31 stycznia 2012 r., sygn. akt VI W [...], uznał A. B. za winnego tego, że w dniu 20 maja 2011 r., o godz. 15.00 w W., kierując samochodem marki S. nr rej. [...], zatrzymał pojazd w miejscu obowiązywania znaku drogowego o symbolu B 35 (zakaz postoj), ponadto nie udzielił informacji funkcjonariuszowi Straży Miejskiej W. co do swojego miejsca zatrudnienia tj. wykroczeń z art. 92 § 1 k.w. oraz art. 65 § 2 k.w. i za to na podstawie art. 65 § 2 k.w. w zw. z art. 9 § 2 k.w. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 200 zł. Jednocześnie obciążył obwinionego kosztami sądowymi.

Od powyższego wyroku osobistą apelację złożył A. B., który zarzucił orzeczeniu Sądu I instancji błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mających wpływ na jego treść a polegający na uznaniu, że obwiniony zatrzymał kierowany przez niego pojazd w miejscu obowiązywania znaku drogowego B 35 - zakazu postoj oraz nie udzielił informacji funkcjonariuszom Straży Miejskiej W. co do jego miejsca zatrudnienia ,podczas, gdy przyczyną zatrzymania się pojazdu około godz. 3.00 w nocy z 19 na 20 maja 2011 r., była usterka techniczna. Nadto nie udzielił on informacji co do swojego miejsca zamieszkania, pomimo publicznych dociekań funkcjonariuszy Straży Miejskiej, ponieważ w tym czasie nie pracował i nie chciał podawać fałszywych danych dotyczących jego zatrudnienia.

Powołując się na powyższe skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie go od przypisanych mu wykroczeń, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku z przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania wobec faktu, że nie doręczono mu zawiadomienia o terminie rozprawy sądowej.

Sąd Okręgowy w W. wyrokiem z dnia 10 lipca 2012 r., sygn. akt IV Ka [...], utrzymał w mocy zaskarżony wyrok, obciążając obwinionego kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze.

Od powyższego wyroku kasację wywiódł Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając orzeczenie Sądu odwoławczego w całości na korzyść A. B.. Na podstawie art. 111 k.p.s.w. skarżący zarzucił orzeczeniu Sądu II instancji rażące naruszenie prawa karnego procesowego, to jest art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 109

§ 2 k.p.s.w. oraz art. 104 § 1 pkt. 7 k.p.s.w., polegające na tym, że Sąd odwoławczy, rozpatrując apelację obwinionego, niezależnie od granic zaskarżenia, podniesionych zarzutów i wpływu uchybienia na treść orzeczenia nie przekroczył z urzędu granic środka odwoławczego i utrzymał w mocy orzeczenie Sądu I instancji, które zapadło z naruszeniem prawa procesowego, a mianowicie art. 5 § 1 pkt. 9 k.p.s.w. w zw. z art. 17 § 3 k.p.s.w., poprzez ukaranie A. B. za popełnione wykroczenie stypizowane w art. 65 § 2 k.w., pomimo istnienia negatywnej przesłanki procesowej w postaci braku skargi uprawnionego oskarżyciela, co stanowi bezwzględna przyczynę odwoławczą określona w art. 104 § 1 pkt. 7 k.p.s.w.

W związku z tym wniósł on o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu II instancji oraz utrzymanego nim w mocy orzeczenia Sądu I instancji i umorzenie postępowania w stosunku do A. B., z powodu braku skargi uprawnionego oskarżyciela oraz przedawnienia karalności obu wykroczeń.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się zasadna. Na wstępie należy zauważyć, że A. B. w jednym postępowaniu został skazany za popełnienie dwóch wykroczeń zakwalifikowanych odpowiednio z art. 65 § 2 k.w. i art. 92 § 1 k.w. Sąd I instancji kierując się dyspozycją art. 9 § 2 k.k. słusznie za oba te czyny zastosował jedną sankcję wyznaczoną przez przepis najsurowszy – art. 65 § 2 k.w. Dlatego też należało rozstrzygnąć, czy w odniesieniu do obydwu wskazanych wykroczeń straż gminna (miejska) była uprawniona do wnoszenia i popierania wniosku o ukaranie.

Podstawowym przepisem regulującym uprawnienia oskarżycieli publicznych w sprawach o wykroczenia jest art. 17 k.p.s.w., którego § 3 stanowi, że m. in. strażom gminnym (miejskim) uprawnienia oskarżyciela publicznego przysługują tylko wówczas, gdy w zakresie swego działania, w tym w trakcie prowadzonych czynności wyjaśniających, ujawniły wykroczenie i wystąpiły z wnioskiem o ukaranie. Natomiast art. 10 ust.1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779 ze zm.) stanowi, że organ ten wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego, a do zadań tych należy także czuwanie na porządkiem i kontrola

ruchu drogowego - w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym (art. 11 ust. 2 tej ustawy). Normą ustawową określającą kompetencje straży gminnych (miejskich) w obszarze kontroli ruchu drogowego jest art. 129 b ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2012 r., poz. 1137 z późniejszymi zmianami). Przepis ten został wprowadzony w dniu 24 lipca 2007 r. ustawą z dnia 11 maja 2007 r. o zmianie ustawy - Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 123, poz. 845) i później był kilkakrotnie nowelizowany. Zarówno na datę popełnienia przypisanych skazanemu wykroczeń jak i obecnie art. 129 b cyt. ustawy, nadaje strażnikom gminnym (miejskim) uprawnienia do wykonywania kontroli ruchu drogowego wobec kierującego pojazdem oraz uczestnika ruchu drogowego naruszającego m.in. przepisy o zatrzymaniu lub postoju pojazdów, a zatem dopuszczającego się wykroczenia z art. 92 § 1 k.w., natomiast nie obejmuje swoim zakresem wykroczenia z art. 65 § 1 i 2 k.w. (zob. wyrok SN z dnia 25 maja 2010 r. III KK 116/10, LEX nr 583855).

Dlatego należy przyznać rację Rzecznikowi Praw Obywatelskich, że chociaż w analizowanym stanie faktycznym strażnik miejski był uprawniony do legitymowania A. B. jako uczestnika ruchu, na podstawie art. 129 b ust. 3 pkt. 4 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, to w odniesieniu do czynu kwalifikowanego z art. 65 § 2 k.w. straż miejska nie była ustawowo umocowana do składania wniosku o ukaranie, nawet jeśli ujawniła to wykroczenie. W tym kontekście trzeba przypomnieć, że zgodnie z dyspozycją art. 57 § 1 k.p.s.w., wniosek o ukaranie stanowiący skargę wszczynającą postępowanie przed sądem w sprawie o wykroczenie może złożyć jedynie uprawniony oskarżyciel publiczny, a w wypadkach określonych w art. 27 § 1 i 2 k.p.s.w. także pokrzywdzony. W związku z tym skarga Straży Miejskiej w W. wniesiona do Sądu przeciwko A. B. o wykroczenie z art. 65 § 2 k.w., pochodziła od nieuprawnionego oskarżyciela. Zatem, postępowanie przed Sądem I instancji, w tym zakresie, dotknięte było bezwzględną przyczyną odwoławczą o której mowa w art. 104 § 1 pkt. 7 k.p.s.w., gdyż w tej sytuacji procesowej wystąpiła negatywna przesłanka procesowa określona w art. 5 § 1 pkt. 9 *in principio* k.p.s.w., która winna skutkować na etapie postępowania przed Sądem I instancji odmową wszczęcia albo umorzeniem wszczętego wobec obwinionego postępowania o wykroczenie. Przy takim

uchybień Sąd odwoławczy niezależnie od granic zaskarżenia, podniesionych w apelacji zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia, na podstawie art. 104 § 1 k.p.s.w. obowiązany był uchylić zaskarżony wyrok Sądu *meriti*. W konsekwencji utrzymanie w mocy orzeczenia Sądu I instancji przez Sąd Okręgowy w W. nastąpiło z rażącym naruszeniem art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.p.s.w. i art. 104 § 1 pkt. 7 k.p.s.w.

Z tych względów Sąd Najwyższy w całości uchylił zaskarżony wyrok Sądu odwoławczego oraz utrzymany nim w mocy wyrok Sądu I instancji, skoro skazanie za wykroczenie z art. 92 § 1 k.w. w odniesieniu do którego straż miejska jest uprawnionym oskarżycielem w postępowaniu wykroczeniowym, jak i za wykroczenie z art. 65 § 2 k.w., co do którego nie ma uprawnień strony oskarżycielskiej zostało, ze sobą powiązane jedną karą wymierzoną za oba te wykroczenia na zasadach określonych w art. 9 § 2 k.w. Przy czym podstawę uchylenia nie stanowiła przesłanka braku skargi uprawnionego oskarżyciela, która ma charakter formalny i jest usuwalna. Na etapie postępowania kasacyjnego wystąpiło bowiem przedawnienie karalności obydwu wykroczeń przypisanych skazanemu, ponieważ zostały one popełnione w dniu 20 maja 2011 r., a zatem upłynął już dwuletni termin, o którym mowa w art. 45 § 1 k.w.

Dlatego też uchylając wyroki Sądów obu instancji Sąd Najwyższy na podstawie art. 5 § 1 pkt.4 k.p.s.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. umorzył postępowanie karne w tej sprawie, tym bardziej, że po upływie terminu przedawnienia nie znajduje zastosowania regulacja zamieszczona w art. 45 § 2 k.w. (zob. uchwała SN z dnia 7 czerwca 2002 r., I KZP 15/02, OSNKW 2002/7-8/49).

Orzeczenie o kosztach postępowania oparto na podstawie art. 638 k.p.k. w zw. z art. 119 k.p.s.w.